ఉదయం వార పత్రిక: 9-11-1990

భ్రమ

"రావ్!..... రేపు మనం అమరావతి వెడుతున్నాం!...... ఓకే!"

"దేనికి సార్?" ప్రశ్నించాను, పెద రత్తయ్యగారిని!

"చెబుతా.... నువ్వయితే రెడిగా వుండు!" అని పెద రత్తయ్యగారు ఫోన్ పెట్టేశారు!

'నేను తప్పకుండా అమరావతి వెళ్ళాల్సిందే! ఆయనతో కల్సి కెమికల్ ఫ్యాక్టరీ పెట్టాలని ప్రయత్నం. ఆయన, స్థానికంగా పలుకుబడి గల వ్యక్తి. అంతేగాక, బాగా ధనవంతుడు, రాజకీయంగా పలుకుబడీ వుంది. నేను విదేశాల్లో ఉద్యోగం చేసి, డబ్బు సంపాదించాను. చాలా ఏళ్ళ తర్వాత ఇండియా రావడం. ఇక్కడ పరిశ్రమ పెట్టాలంటే కావాల్సిన పర్మిట్లు, స్థలం ఎన్నిక, మిగతా కార్యక్రమాలకు పెద రత్తయ్యగారు ఉపయోగపడతారనీ తెలుసుకున్నా. అంతేగాకుండా, ఆయన పట్టిందల్లా బంగారం అవుతుందనడానికి, అనేకంగా దాఖలాలున్నాయి. పెద రత్తయ్య సంతకం మాత్రమే పెట్టగలడు. కానీ నోట్ల కట్ట పట్టుకుని, అది ఎంత మొత్తమో చెప్పగల సమర్థుడు. అంతేగాదు మనిషిని చూడగానే, ఆ మనిషి ఆంతర్యాన్ని గ్రహించగలడు!

మొదట్లో పొగాకు వ్యాపారం చేశాడు. దాంట్లో కలిసొచ్చింది. ఆ తర్వాత ఊళ్ళోనే బిస్కెట్ల ఫ్యాక్టరీ నష్టాలొచ్చి, మూసేస్తుంటే కొన్నాడు చౌక ధరకు. ఇప్పుడది జవం జీవం పుంజుకుంది. హోటల్ వ్యాపారంలో ప్రవేశించాడు. అదీ మూడు పూవులూ, ఆరు కాయలుగా వుంది. వీటన్నిటిని బట్టి, పెద రత్తయ్య హస్తవాసి మంచిదని గ్రహించాను!

అందుకే, పెద రత్తయ్యను, భాగస్వామిగా ఎన్నుకుని మందుల పరిశ్రమ పెట్టాలని నిశ్చయించుకున్నా!

పెద రత్తయ్య, మొదట్లో నా ప్రతిపాదనకు అంగీకరించలేదు.

"ఇంకా పరిశ్రమలు అంటే శ్రమ! నే చావలేను" అన్నాడు.

"చూడు.... చాలా సంపాదించా! పిల్లలు సెటిలయ్యారు. ఇంక నా కెందుకీ లంపటం! వద్దు! నన్ను ఒదిలెయ్!" అన్నాడు.

నేను పట్టు విడవలేదు.

ఎందుకంటే -

పెదరత్తయ్యలో ప్రత్యేకత ఉంది. పెట్టుబడి, పరిశ్రమ స్థాపించడం, ఎవరైనా డబ్బుంది, విషయ పరిజ్ఞానం వుంటే చెయ్యిచ్చు. పెద రత్తయ్యకు వ్యాపారం తెలుసు. ప్రజలు వస్తువు కొనాలంటే ఏం చెయ్యాలో తెల్సు.

బిస్కెట్లు అమ్మకంలో అలాగే విజయం సాధించాడు.

దేశంలో ప్రముఖమైన బిస్కెట్ కంపెనీల్లాగా, తన బిస్కెట్ పొట్లంపైన గల కాగితాన్ని రూపొందించాడు. బాగా పరిశీలించి చూస్తే తప్ప తేడా తెలియదు. పేరు కూడా అలాంటిదే పెట్టాడు. బస్టాండుల్లో, రైళ్ళల్లో, సినిమా హాళ్ళ దగ్గర, కుర్రాళ్ళను పెట్టి అమ్మకాలు మొదలెట్టాడు. ధర ప్రముఖమైన బిస్కెట్ ధర కంటే చాలా తక్కువ పెట్టాడు. అంతే! అమ్మకాలు పుంజుకున్నాయి.

అలాగే హోటల్ వ్యాపారంలో కూడా రిక్షా వాళ్ళకు, ఆటో టాక్సీల వాళ్ళకూ, కిళ్ళీ కొట్ల వాళ్ళకూ, రూపాయికీ పది పైసల చొప్పున వాటా ఇచ్చి, ఆ వూరికి ఎవరు కొత్త వాళ్ళొచ్చినా, 'ఏమయ్యా! మంచి హోటలకు తీసుకుపో!' అనడం ఆలస్యం, వాళ్ళు 'ఫలానా హోటల్‌కి వెళ్ళండి! రాండి తీసుకుపోతాం!' అనేవాళ్ళు. హోటల్లో ఒకసారి వుండి వెళ్ళిన వాళ్ళకు వెళ్ళేప్పుడు కూపన్ ఇచ్చేవాడు. మళ్ళీ ఆ వూరొచ్చి అదే హోటల్లో బస చేస్తే అద్దె రాయితీ ఇచ్చేవాడు.

ఇలా పెద రత్తయ్యకు వ్యాపారం ఎలా చెయ్యాలో తెలుసు. జనాన్ని ఎలా మచ్చిక చేసుకోవాలో తెలుసు.

అందుకే పెద రత్తయ్యను వదల్లేదు.

చివరకు ఆయన మెత్తబడ్డాడు. నాతో కల్సి వ్యాపారంలో దిగేందుకు అంగీకరించాడు.

అదిగో ఆ ప్రయత్నంలో భాగమే ఇప్పుడు అమరావతి ప్రయాణం! కనుక కాదనకుండా, పెద రత్తయ్యగారి వెంట అమరావతి వెళ్ళాల్సి రావడం.

అమరావతిలోనే చిన్నప్పుడు ఓ సంవత్సర కాలం వున్నా. అప్పుడు ఫస్ట్‌ఫారం అక్కడ చదివా!

అమరావతి అంటే అమరలింగేశ్వరస్వామి ఆలయం, ప్రక్కనే పారే కృష్ణానది, సంవత్సరానికోసారి జరిగే శివరాత్రి ఉత్సవాలు - ఇవి గుర్తుకొచ్చాయి నాకు!

కారులో నే వెనక కూర్చున్నా. ఆయన ముందు డ్రైవరు పక్క కూర్చున్నాడు.

ఇక్కడో విషయం చెప్పాలి. పెద రత్తయ్య కారు నడపడు. కారుగల ఆసామి నడిపినా అంగీకరించడు.

ఎందుకయ్యా అంటే -

"చూడు రావ్! మనం లక్ష ఆలోచిస్తుంటాం, ఆ ఆలోచనలతో, బండివేగం చూసుకోం! దేనికో గుద్దేస్తాం! అంతే మన చావు కబురు చెప్పేందుకు మనిషి వుండడు! పోతే, డ్రైవరు నడుపుతుంటే, మనం 'చిన్నగా' అని అదమాయించవచ్చు. పైగా డ్రైవరు ఉండటం హోదా! కారులో కూర్చుని, 'ఫలానా వాడున్నాడా చూసిరా!' అని చెప్పవచ్చు. వాడు వెళ్ళి 'ఫలానా అయ్యగారొచ్చారు' అని ముందుగా చెబుతాడు. అదీగాక మనం ఓ మనిషిని జీతం ఇచ్చి పోషిస్తున్నాం అన్నది గూడా ముఖ్యం!" - ఇలా పెద రత్తయ్య ప్రతి విషయాన్ని ఆలోచించి మరీ చేస్తాడు. విశదంగా చేసే పని చెబుతాడు.

అమరావతి వెళ్ళే దారిలో చెప్పాడు.

"అక్కడ శ్రీనివాసరావుగారని, ఒకాయన ఉన్నాడు. ఆయనకు, దేవీపూజ వగైరాలు వచ్చు. సిద్ధులూ, మహిమలు ఉన్నాయని అంటారు. తాయెత్తులు కడతాడు. భస్మం ఇస్తాడు. తీర్థం ఇస్తాడు. ఆయన ఆశీర్వచనం కోసం మనం వెడతుంట! ఆయన మన వ్యాపారం వివరాలు విని, ఓ.కే అన్నాడనుకో! శభాష్ ఇక మనకు తిరుగు లేదు!"

నా కనుమానం వచ్చింది,

"కర్మకాలి ఆ శ్రీనివాసరావు 'నో' అంటే."

"నో అంటే, నేనూ నోనే! నువ్వు నా ఇంటి ముందు నిరాహారదీక్ష పూనినా నేను నీ వ్యాపారంలో అడుగు పెట్టను!"

పెద రత్తయ్య మొండివాడు! అది నాకు తెలుసు.

కానీ, మధ్యలో ఈ శ్రీనివాసరావెవరూ?

మందుల పరిశ్రమలో నా కపారమైన అనుభవముంది ఈరోజు కూడా. నాకు వేల మీద ఉద్యోగం దొరుకుతుంది ఇండియాలో. పైగా, పరిశ్రమకు కావాల్సిన డబ్బు పెట్టుబడి పెట్టగలను. ఇన్ని వుండి, కేవలం ఓ దారినపొయ్యే దానయ్య, లేదా, ఓ శ్రీనివాసరావు కాదంటే, నా పరిశ్రమలో పెద రత్తయ్య చేరడు అంటే కోపమొచ్చింది.

అంటే పెద రత్తయ్యకు నా అనుభవం మీదకన్నా, ఓ మాంత్రికుడో, తాంత్రికుడో చెప్పే గాలి మాటల మీద విలువెక్కువున్నదన్న మాట!

అందుకే, ఈ దేశంలో ఇంకా మూఢత్వం, అజ్ఞానం, దోపిడీ వుంది!

అమరావతి వెళ్ళాం.

"ముందు కృష్ణలో స్నానం చేద్దాం పద!" అన్నాడు పెద రత్తయ్య.

లాబీల రేవులో కారాపాం.

"నువ్వు స్నానం చెయ్యవా?"

"చేసే వచ్చాను సార్!"

"రావ్! నేనూ స్నానం చేసేవచ్చా! కానీ మనం వెళ్ళేది ఓ మహాత్ముడి దగ్గరకు గదా! అందుకని మళ్ళీ స్నానం చేయాలి. లేకపోతే అనుకున్న పనులు కావయ్యా!"

నాకిక కారు దిగక తప్పలేదు.

తుండు గుడ్డలు, పెద రత్తయ్యగారే ఇచ్చారు.

కృష్ణలో అంతగా నీళ్ళు లేవు. నాలుగైదు గూడు పడవలు ఆ ప్రక్కగా వున్నాయి. ఓ ప్రక్కన గుడ్డలు ఉతుకుతున్నారు. దిగువన గేదెల్ని కడుగుతున్నారు.

నడుము లోతు నీళ్ళల్లో ఓ ముసలాయన సూర్యనారాయణమూర్తికి అర్ఘ్యం ఇస్తున్నాడు.

నీళ్ళు పచ్చగా వున్నాయి. మంచుగడ్డ వంటికి తగిలినట్లుగా వున్నాయి నీళ్ళు.

వేరుశనగ తొక్కలు, పాసిపోయిన గుడ్డలూ, ప్లాస్టిక్ ముక్కలూ, పూలు నీళ్ళలో తేలుతూ వస్తున్నాయి. నీళ్ళు చూస్తే భయమేసింది. ఇంత కలుషితమైన నీళ్ళల్లో స్నానం చేస్తే చర్మ రోగాలు తప్పక వస్తాయి. కానీ తప్పక నీళ్ళల్లో ఓసారి మునిగా!

"మూడుసార్లు మునిగెయ్! పుణ్యం పురుషార్థం" అని పెద రత్తయ్య బలవంతం చేశాడు.

ముక్కు మూసుకుని మూడుసార్లు మునిగేశా.

పెద రత్తయ్యగారు చెర్లో దిగి నెమరువేశే గవిడి గేదెలాగా, కృష్ణ నీళ్ళల్లో పడి దొర్లాడు ఈదుతూ. "హరోం హర హర" అని మునకలేశాడు.

సత్తు బొచ్చెలాగ, పెద్ద బట్టతల, బానంత కడుపు, ఛాతీ నిండా నల్లని, తెల్లని జుత్తు, ఓ చెవికి పైభాగాన బంగారపు పోగు, కనుబొమ్మల మీద, అరిగిపోయిన బ్రష్‌లాగే వెంట్రుకలు.....రత్తయ్యగారు మఫ్టీలో విచిత్రంగా కనిపించాడు నాకు!

గుడంతా నిశ్శబ్దంగా బిక్కు బిక్కుమంటూ వుంది. అక్కడ వున్న అర్చకుడు గూడా ఎందుకొచ్చిన కొలువురా అన్నట్లు వెల్సిపోయిన ఎర్ర పట్టుబట్ట కట్టుకుని పైన ఓ పాత అంగవస్త్రంతో వున్నాడు.

ఆయన వాలకం చూస్తే జాలేసింది. రెండు రూపాయలు వస్తాయంటే శఠగోపం, హారతి పళ్ళెం వదిలేసి పరిగెత్తేవాడిలా వున్నాడు.

మమ్మల్ని చూసి లేని ఓపిక తెచ్చుకుని గర్భగుడిలోకి వచ్చాడు.

గుడి లోపల మార్పేమీ లేదు. నేను నలభయ్యేళ్ళ క్రితం చూసినట్లుగానే వుంది. కాకపోతే అప్పుడు ప్రదిమలు, పెట్రోమాక్సు లైట్లుండేవి. ఇప్పుడు గర్భగుడంతా ట్యూబు లైట్లు పెట్టారు. అమ్మవారి గుడి కొత్తగా కట్టారు, అంతే!

పూజారి తెలుగు, సంస్కృతం కాని భాషలో మంత్రాలు చదివాడు.

పెద రత్తయ్యగారు, అమరలింగేశ్వరస్వామికి సాష్టాంగ దండ ప్రమాణం చేశాడు

భక్తితో.

ఆయనే నా ముఖానికి విభూతి రాసి, కుంకుమ బొట్టు పెట్టారు.

అమ్మవారికి అర్చన చేయించారు. పూజారికి యాభై రూపాయల నోటు దక్షిణగా ఇచ్చారు.

అది ఆయన భక్తికి నిదర్శనమో? లేక ఉదారతో నా కర్థం కాలేదు.

ఇద్దరం వెళ్ళి మండపంలో చతికిలపడ్డాం.

"చూడు రావ్! చేసేపని సిన్సియర్‌గా చెయ్యాలోయ్! లేదూ అస్సలు చెయ్యకూడదు!"

"నాకు ఈ దేవుళ్ళంటే నమ్మకం లేదు సార్!" అని నిర్భయంగా చెప్పా.

ఆయన క్షణం మాట్లాడలేదు.

"అంటే రావ్! కనపడని దేవుడంటేనే నమ్మకం లేదుగదా! మరి కళ్ళ ఎదురుగా కనపడే మనిషినెలా నమ్ముతావ్?"

ఆయన మాటలు నాకు అర్థంగాలేదు.

నేను వివరణ అడిగేంతలో ఆయనే చెప్పాడు.

"దేవుడు వున్నాడు అని ఓ రాయినో, బొమ్మనో నమ్మావనుకో - నీకు నష్టం లేదు. ఆ దేవుడు నీ పనికి అడ్డం రాడు. భాగం అడగడు. ఎందుకంటే రాయి గనుక. కానీ మనిషి అలాగాదే, పక్కాడు బాగుపడితే, ఈర్ష్య పడతాడు. నిందలేస్తాడు. పిటీషన్లు పెడతాడు. భాగం అడుగుతాడు. ఇంకా ఎన్నో చేసి, నీకు సుఖం లేకుండా చేస్తాడు. ఇప్పుడు చెప్పు- దేవుడిని నమ్మడం లాభమా, నష్టమా?"

"లాభమే."

శ్రీనివాసరావింటికి వెళ్ళాం! ఊరికి దూరంగా విసిరేసినట్లు, కృష్ణ ఒడ్డున వేపచెట్ల మధ్యలో వుంది ఇల్లు. చుట్టూతా కర్రలతో దడి కట్టి వుంది. లోపల రకరకాల పూలమొక్కలు.

ఇల్లు పెంకుటిల్లు. గచ్చు గోడలకున్న సున్నం, బెచ్చిక లూడిపోయి వుంది. ఇంటి పైకప్పు గూడా సరిగ్గా లేదు.

మేం వెళ్ళి పాత మెట్ల మీద చతికిలబడ్డాం. వరండాలో అప్పటికే పదిమంది దాకా మనుష్యులున్నారు.

ఓ కుర్రాడికి లివరు వ్యాధి! పొట్టంతా ఉబ్బి, పచ్చగా నరాలు కనపడుతున్నాయి.మెడలో కాశీ దారం! కళ్ళు ఉబ్బి, అలసట కనపడుతోంది.

ఇంకొకతనికి పోలియో, మరొకతనికి పక్షవాతం! వీళ్ళ వెంబటి రోగి తాలూకు జనం!

వీళ్ళంతా శ్రీనివాసరావు అనబడే ఆయన కోసం వేచి వున్నారు!

"వీళ్ళంతా ఇక్కడికెందుకొచ్చారు. డాక్టరు దగ్గరకు వెళ్ళక!"

పెద రత్తయ్య నవ్వాడు నన్ను చూసి.

"డాక్టరు దగ్గరకు వెడితే తగ్గుతాయని నమ్మకాల్లేవ్!"

"ఈ రోగాలు ఈయన తగ్గిస్తాడా?"

"అనే నమ్మకంతోనే వచ్చారు!"

నాకు వాళ్ళను చూస్తే జాలేసింది. వాళ్ళతోపాటు, అక్కడ కూర్చోవాల్సి వచ్చినందుకు సిగ్గేసింది.

మిట్టమధ్యాహ్నమవుతుండగా శ్రీనివాసరావు ప్రత్యక్షమయ్యాడు.

సన్నగా రివటలా వున్నాడు మనిషి. గడ్డాలు, మీసాలు తల మీద జుత్తు పెరిగిపోయి, జడలు కట్టాయి. మెడలో రుద్రాక్షమాల కాక రెండు మూడు తాయెత్తులున్నాయి. రెండు చేతుల జబ్బలకు కూడా తాయెత్తులు, రంగు పూసల దండలు వున్నాయి. నీరు కావి పంచ కట్టుకున్నాడు. మొహాన కంకుమ బొట్టు, దాని మీద అతికించిన అక్షతలు.

నిశితంగా చూసే కళ్ళు, చెవులకు రాగి పోగులు, మనిషి విచిత్రంగా వున్నాడు.

వస్తూనే ఏదో మంత్రాలు జపించుకుంటూ వచ్చాడు. చేతిలోని కమండంలోని నీళ్ళు తులసికోటలో పోసి, దాని చుట్టూ ప్రదక్షిణం చేశాడు. ఆ తర్వాత తులసి ఆకులు తీసి నీళ్ళలో వేసుకున్నాడు. తలా ఇంత, తులసి కోటలోని మట్టి తీసి ఇచ్చాడు. అందరూ భగవంతుని ప్రసాదంలా స్వీకరించి, కొంచెం గొంతులో వేసుకుని, మిగతాది నుదురున పెట్టుకున్నారు.

నేను మట్టి తీసుకున్నా! మట్టి తినడం, నుదుటను పెట్టుకోవడం అనాగరికం అనిపించింది!

పెద రత్తయ్యగారు, నన్నోకంట కనిపెడుతూనే వున్నారు. కానీ ఏమీ అనలేదు.

శ్రీనివాసరావు, ఇంట్లో కెళ్ళాడు. ఆ తర్వాత గంట చప్పుడు, పెద్దగా మంత్రాలు వినపడ్డాయి చాలాసేపు.

ఇంతసేపూ అందరూ భక్తితో నిలబడే వున్నారు. నాకు కాళ్ళు లాగుతున్నాయి. నోరు ఎండిపోతున్నది. సిగరెట్ తాగాలని ప్రాణం పీకుతున్నది. కడుపులో ఆకలి!

ఛ! ఫ్యాక్టరీ వద్దు! వెళ్ళిపోదాం అనిపించింది. కానీ నిండా మునిగేక చలంటే ఏం లాభం? రోకలి పోటుకు వెరిస్తే ఎలా?

దాదాపు ప్రొద్దు ఓ ప్రక్కకు వాలుతుండగా ఈ తతంగం పూర్తయింది.

అందరితోపాటు లోపలకు వెళ్ళాను!

లోపలంతా ధూపం! పొగ! ఓ ప్రక్కంతా దేవుళ్ళ నానాజాతి సమితి! ప్రమిదల్లో వెలిగే దీపాల వెలుతుర్లో శ్రీనివాసరావు విచిత్రమైన చైనా మాంత్రికుడిలా గోచరమయ్యాడు.

తీర్థం, ప్రసాదం తీసుకోక తప్పలేదు!

పెద రత్తయ్యగారు, శ్రీనివాసరావు కాళ్ళకు మొక్కాడు! మిగతా జనమంతా సాష్టాంగ పడ్డారు.

నేను మాత్రం చోద్యం చూస్తూ నిలబడ్డా.

శ్రీనివాసరావు నా వేపు నవ్వుతూ చూశాడు.

ఆ నవ్వు, ఆ కళ్ళు చూశాక నా కనుమానం వచ్చింది. ఇతను....

అక్కడే వచ్చిన వాళ్ళందరికీ, అరిటాకుల్లో అన్నం వడ్డించారు.

క్రిందనే కూర్చున్నా అందరితోపాటు.

అన్నం, ఏదో పిండితో చేసిన కూర, చారు, నీళ్ళ మజ్జిగ! ఇదే అన్నం. అది స్వామివారి ప్రసాదంట! తినక తప్పలేదు.

"పెదరత్తయ్యగారూ! మనం వచ్చిన పనో?"

"ఆనక దీపాలు పెట్టేవేళ. అప్పటి దాక ఆయన మాట్లాడరు!"

నాకు ప్రాణం చావొచ్చింది.

పెద రత్తయ్యగారు వరండాలో బల్ల మీద పడి నిద్దరొయ్యారు.

నేను బయట కారులో కెళ్ళి కూర్చున్నా, సిగరెట్ కాలుస్తూ, సాయంత్రం ఎప్పుడవుతుందాని ఎదురు చూస్తూ!

అప్పుడు లీలగా శ్రీనివాసరావు గుర్తొచ్చాడు.

'శీనుగా' అని పిల్చేవాళ్ళం! వాళ్ళ నాయిన బస్సు కండక్టరు. నిక్కరు, ఖాకీచొక్కా, పిలక, నోట్లో బీడీ, 'బస్సు పంతులూ' అని పిల్చేవారు! అసలు పేరేమిటో!

క్లాసులో శీను, రోజూ బెంచెక్కేవాడు. పాఠం ఒప్పచెప్పక, హోంవర్క్ చేయక అల్లరి చేసేవాడు.

బడి శలవ రోజు తండ్రితో బస్సులో ఉండేవాడు. అతగాడికి చదువొచ్చే లక్షణాలేం లేవు!

అతనేనా ఈ శ్రీనివాసరావు!

ఏమో నలభై ఏళ్ళ క్రితం చూసిన ఆనవాలు.

"ఏమోయ్! ఈ శ్రీనివాసరావు సంగతేమన్న తెలుసా నీకు!" అని డ్రైవర్నడిగా!

"ఆయి! తెలియకేమండి. తెలుసండి! మా ఆడోళ్ళకు కడుపులో నొప్పండి! ఆపరేషన్ చేయించామండి! తగ్గలేదండి! అప్పుడేమో, అయ్యిగారి మాట ప్రకారం ఇక్కడకు తీసుకొచ్చానండి!"

"మరి తగ్గిందా?"

"మరి ఆ తర్వాతండి! నొప్పి అని అనడం లేదండి!"

ఇది నమ్మాలా! వద్దా? నా కంతా అయోమయంగా వుంది.

నాకు ఓపిక నశించింది. నాకు నా పని ముఖ్యం.

అందుకని సరాసరి ఇంట్లో కెళ్ళా ధైర్యంగా.

శ్రీనివాసరావు కూర్చొని ఏదో మందో, బూడిదో పొట్లాలు కడుతున్నాడు.

నన్ను చూసి "కూర్చో" అన్నాడు.

కూర్చున్నా నేల మీద.

"నువ్వు బస్సు పంతులు కొడుకువి గదూ" అని ప్రశ్నించా సూటిగా!

శ్రీనివాసరావు నవ్వాడు.

"సమాధానం కావాలి!" - గొంతు పెంచే అడిగాను.

"అవునంటే, నీకు ఆనందం! కాదంటే నీకు నిరాశ! నా దగ్గరి కొచ్చిన వాళ్ళ నమ్మకాన్ని వమ్ము చేయడం నా కిష్టం లేదు" అన్నాడు శ్రీనివాసరావు.

"నీకు మహిమలున్నాయా?"

"వున్నాయని జనం నమ్మకం!"

నాకేం మాట్లాడాలో తోచలేదు! తప్పించుకుంటున్నాడని గ్రహించా! అయినా నా కతని గురించిన విశేషాలు అనవసరం! పని ముఖ్యం.

పది వేలు తీసి అతని ముందు పెట్టా. పెద రత్తయ్య, నేను వచ్చిన పని చెప్పి, "ఆయనతో చెప్పు, కెమికల్ ఫ్యాక్టరీ పెడితే మంచిదని! పనైతే ఇంకో పదివేలిస్తా!"

శ్రీనివాసరావు నవ్వి, "నేను చెబితే ఆయన వింటాడని నమ్మకముందా?" అనడిగాడు.

"వుంది" అని చెప్పి వచ్చేశాను.

ప్రొద్దుగూకేముందుగా ఒక్కొక్కరినే శ్రీనివాసరావు లోపలికి పిలిచాడు. లోపల మందే ఇచ్చాడో, తీర్థం ఇచ్చాడో తెలియదు. లోపలకు వెళ్ళిన వాళ్ళంతా సంతోషంగా బయటకు వచ్చారు. పెద రత్తయ్య కూడా నవ్వుతూ వచ్చాడు.

ఆ నవ్వు చూశే అనుకున్నా పని అయిందని, పది వేలు పనిచేశాయని!

ఇద్దరం, తిరుగు ప్రయాణంలో అంతగా మాట్లాడుకోలేదు. పగలంతా అలసి పోయి నందువల్ల నేనూ మాట్లాడలేదు! పెద రత్తయ్యగారు చిన్నగా కారులోనే కునుకు తీశారు!

పెద రత్తయ్యగారు, "రావ్! ఓ విషయం చెప్పడం మరిచా! శ్రీనివాసరావుగారికి పది వేలిచ్చావుటగా! ఇదిగో ఆయన నా కిచ్చేశారు!" అని డబ్బిచ్చారు.

నేను షాక్ తిన్నా!

"చూడు రావ్! ప్రతి మనిషికీ కొన్ని నమ్మకాలుంటాయి. నాకు శ్రీనివాసరావు మీద నమ్మకముంది. నీకు నా మీద వుంది. అలా వుండటం మంచిదే. ఎందుకంటే మనిషి బ్రతికేది నమ్మకం మీదే! కానీ డబ్బుందే, దాన్ని నమ్మకు. అది కొనలేని వస్తువులు కూడా ప్రపంచంలో వున్నాయి. శ్రీనివాసరావు డబ్బుకు లొంగే మనిషైతే ఎప్పుడో నా లాంటి వాళ్ళు కొనేశేవాళ్ళు! ఆయనకున్న వ్యక్తిత్వాన్ని డబ్బుతో కొనగలనన్న భ్రమలో వుండకు! ఆ భ్రమ నిన్ను వంచిస్తుంది!"

పెద రత్తయ్య వెళ్ళిపోయాడు.

నా అంచనా ఎక్కడ తప్పయిందో ఆలోచిస్తూ వుండిపోయా. ●